

2022-02-24
Fi2020/05080

Finansdepartementet

Kerstin Dahlgren
Ombud: Advokat Henrik af Klinteberg
Advokatfirman VICI AB
Box 1209
221 05 Lund

Carl Axel Dahlgren
Hällestad 381
247 95
Torna Hällestad

HÖGSTA FÖRVALTNINGS- DOMSTOLEN Bered Enhet 2 INKOM: 2022-05-09 MÅLNR: 3001-22 AKTBIL: 2
--

Överklagande av Länsstyrelsen i Skåne läns beslut om bygglov på fastigheten Hällestad 16:4, Lunds kommun

Regeringens beslut

Regeringen avslår överklagandet.

Ärendet

Byggnadsnämnden i Lunds kommun beslutade den 14 maj 2020 att bevilja bygglov för nybyggnad av ett enbostadshus på fastigheten Hällestad 16:4 i kommunen.

Sedan beslutet överklagats av Försvarsmakten och Fortifikationsverket beslutade Länsstyrelsen i Skåne län den 26 augusti 2020 att upphäva nämndens beslut och avslå ansökan om bygglov, se *bilaga*.

Kerstin och Carl Axel Dahlgren har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att beslutet ska upphävas och att nämndens beslut ska fastställas.

Kerstin Dahlgren har anfört bl.a. följande. Hon är bosatt på en jordbruksfastighet som hon arrenderar av Fortifikationsverket. Den befintliga bostaden ligger cirka 1 kilometer norr om den nu planerade byggnationen. Fortifikationsverket ska genomföra omfattande renoveringar på fastigheten och hon är därför i akut behov av en ny bostad i anslutning till jordbruksföretaget. Den planerade byggnationen stödjer driften av den omfattande djurhållning som hon bedriver och verksamheten står också inför ett generationsskifte. Ett positivt förhandsbesked för nybyggnation av bl.a. ett enbostadshus på den nu aktuella fastigheten meddelades 2012. Fortifikationsverket hade då inte några invändningar mot byggnationen. När fastigheten bildades 2012 bedömdes den också vara lämplig för

bostadsändamål och länsstyrelsen överklagade inte fastighetsbildningsbeslutet. År 2014 beviljades bygglov för ett enbostadshus och ett skogshus. Av olika skäl fördröjdes byggnationen av bl.a. bostadshuset, men flera kostsamma investeringar i anläggningar för bostadsändamål har genomförts, bl.a. avseende avloppet. På fastigheten finns också ett mindre fritidsbostadshus som bygglov beviljades för 2019. Det stämmer att den planerade byggnaden kommer att ligga inom övningsområdet Revingeheds s.k. influensområde, men den kommer att ligga utanför Försvarmaktens riksintresseområde. Byggnaden är placerad längre från Försvarmaktens övningsområde än den som var aktuell i det tidigare bygglovet. Övningsområdet Revingehed består av ett garnisonsområde med ett större övningsområde. En liten del av Revingehed utgörs även av skjutfält, som är belägna på avstånd som inte påverkar den aktuella byggnationen. Skjutfälten saknar därför betydelse för prövningen i det aktuella fallet. Såväl Försvarmaktens som länsstyrelsens argument är mycket löst hållna och verkar bygga på ett resonemang om boende direkt på eller vid ett skjutfält och inte ett övningsfält. Även inom ytan för övningsområdet Revingehed finns det i dag bostads- och fritidshus samt olika former av näringsverksamheter. Vid en sammantagen bedömning kan det beviljade bygglovet sannolikt inte ha någon påverkan på övningsverksamheten och en eventuell påverkan når inte upp till gränsen för lagkravet om påtaglig påverkan. Hon accepterar om bygglovet förenas med villkor om att relevanta bullerdämpande åtgärder vidtas i byggnaden och att ett s.k. bullerservitut bildas i syfte att underlätta för Försvarmakten. Även om fastigheten är taxerad som jordbruksfastighet kan den aktuella marken inte användas för jordbruksverksamhet eftersom denna redan på olika sätt är ianspråktagen för annat ändamål än åker och bete. För det fall ingivna flygfotografier inte räcker för att bedöma de lokala förhållandena bör syn på fastigheten genomföras.

Försvarmakten har i ett kompletterande yttrande anfört i huvudsak följande. Revingehed är ett övningsfält med skjutbanor, och inte ett skjutfält. Verksamheten på fältet är anmälningspliktig enligt miljöbalken. Den övningsverksamhet som bedrivs på fältet genererar buller på den aktuella fastigheten som överskrider 75 dBAI, från skjutning med lös ammunition, och 100 dBLcx, från sprängövningar. Övningsverksamheten på fältet och skjutbanorna kommer att intensifieras och därmed ökar också vikten av att verksamheten fortsatt kan bedrivas. Mot den bakgrunden anser

Försvarsmakten att nybyggnad av störningskänslig bebyggelse på fastigheten är olämplig.

Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen har den 15 december 2020 beslutat att överlämna målet till regeringen för prövning.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen, som finner att ärendet kan avgöras utan ytterligare utredning och utan att syn hålls på platsen, har i aktuellt ärenden endast att pröva länsstyrelsens nu överklagade beslut om bygglov på fastigheten Hällestad 16:4.

Vid en ansökan om bygglov för en åtgärd utanför ett område med detaljplan ska enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, bl.a. kraven i 2 kap. vara uppfyllda. Av 2 kap. 2 § PBL framgår bl.a. att bestämmelserna i 3 kap. miljöbalken ska tillämpas i ärenden om bygglov. Enligt 3 kap. 9 § miljöbalken ska områden som har betydelse för totalförsvaret så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Av 2 kap. 5 § första stycket PBL framgår vidare att bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. människors hälsa och möjligheterna att förebygga bullerstörningar. Enligt 2 kap. 1 § ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen vid prövning av frågor enligt lagen.

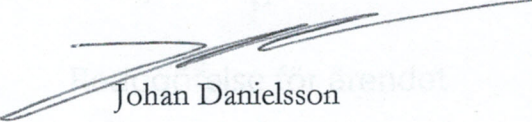
Regeringen konstaterar att fastigheten Hällestad 16:4 är belägen inom övningsfältet Revingeheds påverkansområde, att fältet har utpekats som riksintresse för totalförsvaret, och att verksamheten vid övningsfältet medför att fastigheten är utsatt för buller.

Enligt regeringens bedömning kan uppförandet av ett nytt bostadshus i enlighet med ansökan inte anses lämpligt med hänsyn till de bullerstörningarna som den militära verksamheten vid Revingehed kan ge upphov till. Den sökta åtgärden skulle kunna medföra krav på begränsningar av den militära verksamheten och på sikt påtagligt försvåra utnyttjandet av fältet.

Starka allmänna intressen talar alltså mot att tillåta den sökta åtgärden. Vid prövningen ska emellertid både allmänna och enskilda intressen beaktas. Vid en sådan prövning finner regeringen att det allmänna försvarsintresset har sådan tyngd att det enskilda intresset av att få utföra sökt åtgärd bör stå tillbaka. Regeringen bedömer således att den sökta åtgärden inte är förenligt med riksintresset för totalförsvaret och att det redan på den grunden föreligger hinder mot att bevilja bygglov enligt ansökan.

Vad som i övrigt framförts, bl.a. om tidigare beviljade bygglov och villkor som ett bygglov skulle kunna förenas med, föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandet bör därför avslås.

På regeringens vägnar

Johan Danielsson

Hans Mildemberger

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Försvarsdepartementet/MFI och RS

Finansdepartementet/ESA

Miljödepartementet/ME

Boverket

Försvarsmakten

Fortifikationsverket

Växjö tingsrätt, Mark- och miljödomstolen (mål nr P 4286-20)

Länsstyrelsen i Skåne län

Byggnadsnämnden i Lunds kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Bilaga till beslut 2022-02-24 i ärende Fi2020/05080

BESLUT

1(7)

2020-08-26

Dnr 403-20211-2020

Kontakt

Rättsenheten

010-224 16 60 (Exp)

Se sändlista

VÄXJÖ TINGSRÄTT

INKOM: 2020-09-10

MÅLNR: P 4286-20

AKTBIL: 2

Överklagande av beslut avseende bygglov på fastigheten Hällestad 16:4 Lunds kommun

Beslut

Länsstyrelsen upphäver det överklagade beslutet och avslår ansökan.

Redogörelse för ärendet

Byggnadsnämnden i Lunds kommun fattade den 14 maj 2020 beslut (§ 109) att bevilja bygglov för nybyggnad av enbostadshus på rubricerad fastighet.

Beslutet har överklagats av Försvarsmakten och Fortifikationsverket som yrkar att det upphävs.

Lovsökanden Kerstin Dahlgren har bemött överklagandena.

Skäl för beslutet

Fastigheten omfattas inte av detaljplan.

Enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska bygglov ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan, om åtgärden

1. inte strider mot områdesbestämmelser,
2. inte förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 eller 3 §, och
3. uppfyller de krav som följer av 2 kap. och 8 kap. 1 §, 2 § första stycket, 3, 6, 7, 9–11 §§, 12 § första stycket, 13, 17 och 18 §§ i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser.

Enligt 2 kap. 2 § PBL ska planläggning och prövningen i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt denna lag syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken ska tillämpas.

Enligt 2 kap. 4 § PBL får vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag mark tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet.

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet, jord, berg- och vattenförhållandena, möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt, möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar och risken för olyckor, översvämning och erosion.

Enligt 2 kap. 6 § PBL ska vid planläggning och i andra ärenden samt vid åtgärder avseende byggnader som inte ingår i ett ärende enligt denna lag bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

Enligt 3 kap. 1 § miljöbalken (1998:808), MB, ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Enligt 3 kap. 4 § MB är jord- och skogsbruk av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Enligt 3 kap. 9 § MB skall mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen. I paragrafens andra stycke anges att områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Paragrafen ger skydd för områden som har betydelse för totalförsvaret. — De skyddade områdena kan vara både sådana som ska användas under fredstid, t.ex. övnings- och skjutfält och områden för beredskapslagring, och sådana som avses komma till användning om krigstillstånd råder i landet, exempelvis områden för befästningsanläggningar och krigsflygfält. — Första stycket innebär att kommunerna och de statliga myndigheterna så långt möjligt ska beakta totalförsvarets anspråk genom att t.ex. inte planera för eller lämna tillstånd till andra verksamheter inom berörda områden om detta skulle hindra eller påtagligt motverka totalförsvarets intressen. Bestämmelsen tar inte bara sikte på att mark ska reserveras för försvarets ändamål. Den är också avsedd att skydda befintliga anläggningar och områden som har betydelse för totalförsvaret från företag i omgivningen som kan försvåra utnyttjandet av områdena för försvarets ändamål. Om exempelvis bostadsbebyggelse tillåts intill ett militärt skjutfält, kan detta begränsa möjligheterna att utnyttja skjutfältet, eftersom hänsyn måste tas till bullerstörningar och andra olägenheter för de boende. — Andra stycket är avsett att ge skydd för områden som måste användas för totalförsvarets anläggningar. Sådana områden är av riksintresse för totalförsvaret.

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

I nämndens beslut anføres som motivering följande.

Denna byggnation hade inte inverkat i större utsträckning på det militära övningsområdet och dess verksamhet, särskilt som de sökande idag arrenderar en fastighet för lantbruksverksamhet inne på militärens övningsområde för att driva ranchdrift med nötkreatur. Den planerade byggnationen skulle i själva verket bidra till att säkra att ranchdriften för Revingefältets nötkreatur kan bestå, vilket har stort värde ur biologisk mångfald och för Revingefältets natur och kulturmiljö. Förflyttningen i sig söderut från nuvarande fastighet för lantbruksverksamheten bör minska påverkan på den militära verksamhet på fältet genom att ligghallar, hägn och lantbruksbyggnader flyttas utanför övningsfältet.

Försvarsmakten har anfört bl.a. följande.

Fastigheten är belägen inom påverkansområdet för riksintresset Revingehed skjutfält och beräknas utsättas för buller motsvarande 75 dB(A)I från finkalibrig ammunition och 100 dB(C)Lx från grovkalibrig ammunition. Nivåerna överstiger de riktlinjer som gäller för ljudutbredning från grovkalibrig ammunition vid bostäder enligt regeringens beslut 1998-04-06 (Fo98/928/MIL) samt riktlinjerna i Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2005:15 gällande finkalibrig ammunition. Ljudnivåerna bedöms inte komma att minska framöver.

Det aktuella beslutet avser bygglov för nybyggnad av enbostadshus, som är att betrakta som tillkommande störningskänslig bebyggelse. Ett tillskott av sådan störningskänslig bebyggelse riskerar att ha prejudicerande verkan för bebyggelsen i området och medföra krav på begränsningar av Försvarsmaktens verksamhet vid framtida omprövningar av miljötillstånd beträffande Revingehed skjutfält. Även enstaka åtgärder kan medföra sådana begränsningar. En sådan utveckling kommer att påtagligt försvåra utnyttjandet av Revingehed skjutfält och därmed innebära minskade möjligheter för Försvarsmakten att utbilda och öva krigsförband.

Revingehed övningsfält har stor betydelse för Försvarsmaktens övningar för att upprätthålla förmåga till väpnad strid, framför allt för mekaniserade förband. Med hänsyn till den pågående tillväxten av totalförsvarets militära del måste skyddet av Försvarsmaktens riksintressen beaktas varför beslutet om bygglov bör upphävas.

Fortifikationsverket har anfört bl.a. följande.

Byggnadsnämnden har varken beaktat de yttranden Fortifikationsverket och Försvarsmakten inkommit med under handläggningen av ärendet, eller stadsbyggnadskontorets bedömning. Av motiven till beslutet kan utläsas att sökanden till bygglovet arrenderar mark av Fortifikationsverket. Det är inte relevant för prövningen av om fastigheten Hällestad 16:4 lämpar sig för bostadsbebyggelse. I motiven hänvisas även till hur den nu medgivna byggnationen påverkar den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön på Revingehedsfältet. Något utpekade riksintresse för kulturmiljö finns inte. Revingeheds övningsfält är dock av riksintresse för totalförsvarets militära del. Motiven till nu aktuellt beslut har inte redogjort för någon intresseavvägning mellan de nu motstående, allmänna och enskilda intressena. Föreslagen placering av bostadshus ligger inom påverkansområdet för Revingeheds övningsfält. Verksamheten inom området genererar buller och där tillhörande störningsmoment i anledning av skjutning med både grov- och finkalibriga vapen, körning med stridsfordon och flygning med helikopter. Byggnadsnämnden har genom sitt beslut godkänt att störningskänslig bebyggelse får uppföras inom detta påverkansområde. Det är troligt att buller och andra störningar kommer innebära sådan olägenhet för boende att det i förlängningen kommer att medföra påtagliga begränsningar för Fortifikationsverket och verksamhetsutövaren att nyttja Revingeheds övningsfält för det riksintresse som det utpekats som.

Länsstyrelsen konstaterar inledningsvis att Skåne omfattar bara drygt 2,6 procent av Sveriges landyta men hyser ca 13 procent av landets befolkning. Vidare kan beaktas att Skåne har landets i särklass bästa jordbruksmark, som är en unik och icke förnyelsebar resurs, som utgör bara ca 1 procent av Sveriges yta men motsvarar ca 16 procent av landets jordbruksmark och står för 40-70 procent av landets

totalskörd av de vanligaste grödorna. Exploatering för bebyggelse berör ofta denna jordbruksmark vilket leder till frekventa intressekonflikter. Förevarande fastighet utgörs av jordbruksmark. Utöver detta befinner sig fastigheten delvis inom påverkansområde från Revinge övnings- och skjutfält, även om själva bostadsbyggnaderna har förlagts precis utanför detta område.

Utgångspunkten enligt 3 kap. 4 § MB är att jordbruksmark inte får bebyggas. Undantag kan göras om man kan påvisa att marken behöver tas i anspråk för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Uppförande av enstaka bostadshus utgör i princip inte något väsentligt samhällsintresse.

Länsstyrelsen konstaterar att nämnden inte har redovisat någon analys som belägger att lovsökt åtgärd skulle uppfylla de stränga kraven för bebyggande av jordbruksmark. Utöver detta synes klaganden bebo en angränsande fastighet mindre än en kilometer ifrån lovsökt fastighet, och det framgår inte närmare vilket behov som finns av att nyexploatera ytterligare en villafastighet. Det framgår inte heller på vilket sätt lovsökt åtgärd skulle säkra ranchdriften.

Eftersom fastigheten vidare befinner sig inom påverkansområde från Revinge övnings- och skjutfält krävs för att kunna bevilja ett bygglov att rekvisiten för detta i 3 kap. 9 § MB också beaktas. Nämnden har dock inte redovisat någon analys här.

Det kan visserligen förhålla sig så att lovsökt åtgärd inte i nuläget hade inverkat i större utsträckning på det militära övningsområdet och dess verksamhet, men det finns exempel där nyinflyttade trots medvetenhet om störande verksamheter valt bosättning i närheten av sådana och sedan börjat ställa krav på inskränkningar i verksamheterna. Det ligger i sakens natur att riskerna för sådana krav och faktiska inskränkningar ökar ju fler bostadshus som uppförs inom påverkansområdet och ju fler boende som flyttar in där. Det är således nödvändigt att se de kumulativa effekterna och konsekvenserna av varje enskild nybyggnad.

Utifrån vad klagandena anført bedömer länsstyrelsen att tillkomsten av ny störningskänslig bebyggelse riskerar att, förr eller senare, enskilt eller tillsammans med annan bebyggelse, leda till krav på inskränkningar i försvarets verksamhet, och på så sätt på sikt påtagligt skada riksintresset.

Även frågan om tillämpningen av kommunens egen översiktsplan är inte tillfyllest prövad av byggnadsnämnden. Lovsökt åtgärd skulle medföra en solitär byggnad utan stöd i landskapet eller befintlig bebyggelsestruktur vilket ter sig som oförenligt med översiktsplanen.

Sammantaget bedömer länsstyrelsen att det inte visats skäl att bebygga jordbruksmarken och att klagandena, särskilt i beaktande av nämndens motivering, visat att ett bebyggande av marken enligt ansökan inte är förenlig med 3 kap. 9 § MB, samt att lokaliseringen inte heller är lämplig utifrån kommunens egen översiktsplan och PBL i övrigt. Vid sådant förhållande ska det överklagade beslutet upphävas och ansökan avslås.

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt, se nedan.

Beslutet har fattats av länsassessor Samuel Rempe med länsassessor Peter Wencel som föredragande, båda rättsenheten.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Sändlista:

Försvarsmakten, Högkvarteret, Juridiska avdelningen, 107 85 Stockholm
Fortifikationsverket, 631 89 Eskilstuna

Exp. till:

Lunds kommun, byggnadsnämnden
Kerstin Dahlgren, Hällestad 381, 247 95 Torna Hällestad (delg.kv.)

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska ni skriva till Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Rättsenheten, 205 15 Malmö.

Av överklagandet ska framgå vilket beslut ni överklagar (ange diarienummer) och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras. Uppge namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning bör ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Överklagande av part som företräder det allmänna ska ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning. Om förenklad delgivning tillämpas gäller istället de regler som informerats om i samband med bekräftelsen på överklagandet.

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni kontakta länsstyrelsen, tfn 010-224 16 60 (exp.).

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd